

Quick scan flora en fauna

Verlengde Houtrakgracht te Utrecht

In opdracht van:

22 oktober 2019

Colofon

© 2019 Laneco / [REDACTED]

Tekst en samenstelling: [REDACTED]

Tweede lezer: [REDACTED]

Projectnummer: 06.19.07

In opdracht van: [REDACTED]

Wijze van citeren: [REDACTED], 2019 Quick scan flora en fauna Verlengde Houtrakgracht te Utrecht.
Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

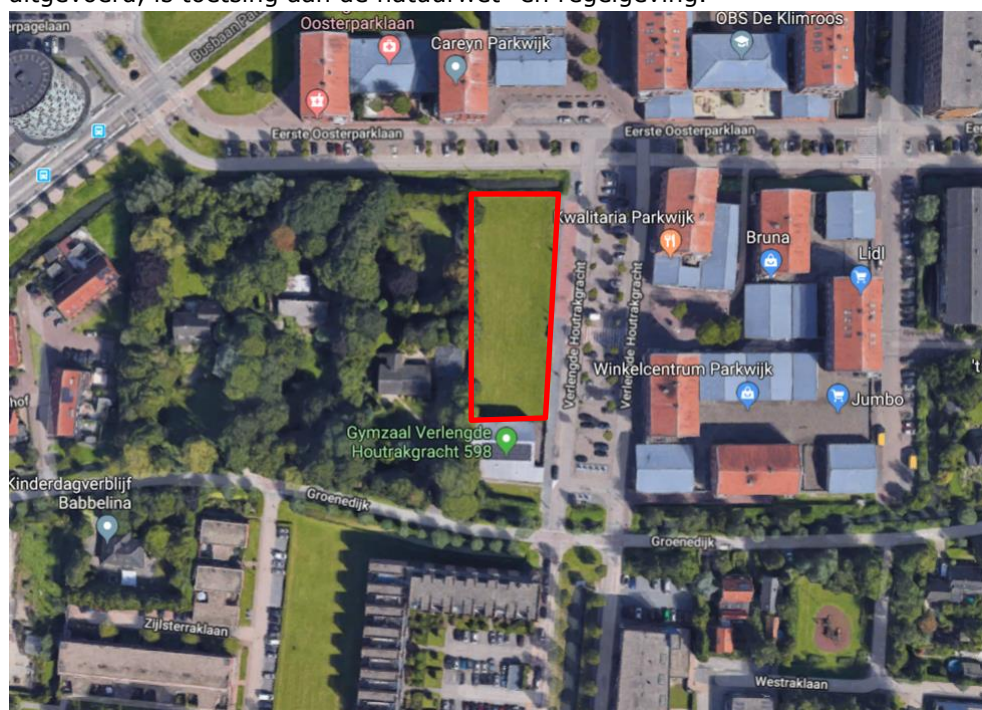
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	6
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.2	WET NATUURBESCHERMING	8
3	TOETSING.....	12
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	12
3.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	12
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	12
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	13
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	13
4	CONCLUSIE.....	19
4.1	NATUURNETWERK UTRECHT	19
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	19
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN.....	19
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	19
4.5	CONSEQUENTIES	20
4.6	AANBEVELINGEN	21
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	22
BIJLAGE 2	UTRECHTSE SOORTENLIJST	23

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Het plangebied aan de Verlengde Houtrakgracht te Utrecht ligt ten westen van het centrum van Utrecht, in de wijk Leidsche Rijn (gemeente Utrecht, provincie Utrecht). Het plangebied betreft een grasveld. Binnen het plangebied is de realisatie van een opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld voorzien. Hierbij wordt het noordelijke deel van het perceel bebouwd en het zuidelijke deel krijgt de functie van parkeren en tuin. Eén van de haalbaarheidsstudies die voor de realisatie van dit plan dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

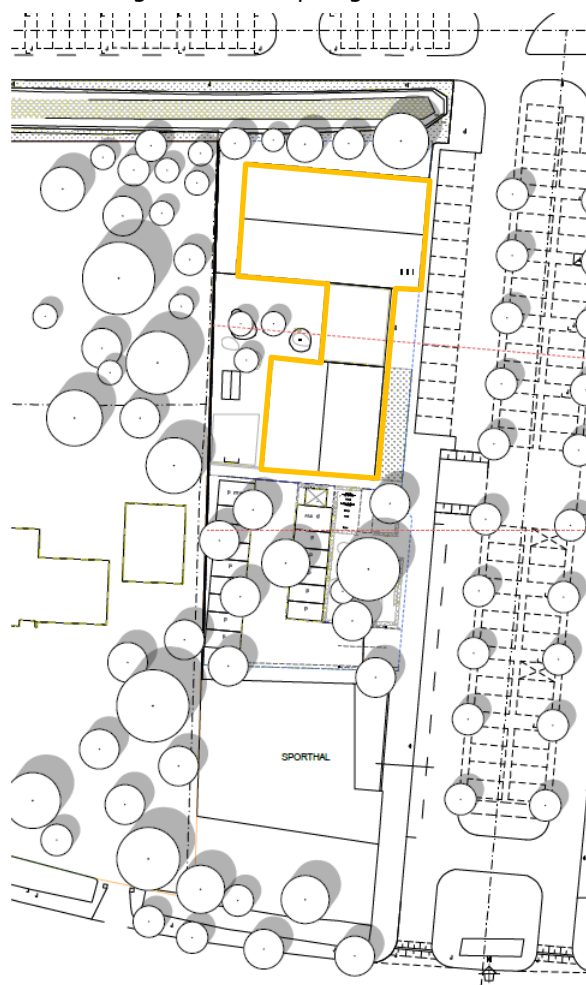
Globale ligging plangebied (rode lijn) aan de Verlengde Houtrakgracht te Utrecht (ondergrond: Google Maps).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een gericht veldbezoek, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving. Hierbij is ook de Utrechtse soortenlijst meegenomen.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied betreft een grasveld binnen de bebouwde kom van Utrecht, in de wijk Leidsche Rijn. Ten noorden grenst het terrein aan een weg, aan de oostkant is naast een weg een parkeerplaats gelegen. Hierachter liggen ten noorden en oosten van het terrein diverse wijkzorgvoorzieningen en een winkelcentrum. Ten zuiden grenst het plangebied aan een gymzaal en aan de westkant is een huis met tuin gelegen. Direct aan de noordgrens buiten het plangebied is een watergang gelegen, in deze watergang wordt niet gewerkt. Het plangebied zelf bestaat uit kort grasland.

Indeling van het bouwkaavel aan de Verlengde Houtrakkersgracht, de oranje contour geeft het gedeelte aan dat bebouwd gaat worden.

Indrukken van het plangebied aan de Verlengde Houtrakgracht te Utrecht (foto's: Laneco).

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Gemeentelijk beleid

In de gemeente Utrecht is als aanvulling op de soorten uit de Wet natuurbescherming de Utrechtse soortenlijst van kracht. Hierin zijn extra soorten opgenomen, bijvoorbeeld soorten die voorheen bescherming genoten maar die onder de Wet natuurbescherming niet meer beschermd zijn. Daarnaast zijn ook soorten opgenomen die nooit eerder een wettelijke bescherming genoten, maar als belangrijk worden beschouwd voor Utrecht of voor heel Nederland. De Utrechtse soortenlijst is ook weergegeven in bijlage 2.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom worden naast de gegevens uit de NDFF ook andere bronnen gebruikt en wordt het onderzoek vooral gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 2 april 2019 heeft ecooloog [REDACTED] van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 4 km afstand ten noorden van het plangebied. Door de voorgenomen ingreep gaat geen oppervlakte aan NNN verloren. Vanuit de NNN gaat geen externe werking. Er zijn geen effecten op de NNN te verwachten als gevolg van de voorgenomen plannen.

Overige beleidskaders

Er zijn geen andere beleidskaders uit het Natuurbeheerplan (NBP) van toepassing in het plangebied. Voor de voorgenomen ontwikkeling zijn er in het kader van het NBP dan ook geen consequenties te verwachten.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt ongeveer 7 km ten zuiden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Oostelijke Vechtplassen". Door de voorgenomen ingreep gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren.

Voor de effectfactoren van werkzaamheden en de nieuwe situatie, zoals stikstof, geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de geruime afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de tussenliggende elementen externe effecten op het Natura 2000-gebied worden uitgesloten. Een Aerius-berekening wordt overbodig geacht.

In een rapport van 21 oktober 2019, uitgevoerd door Langelaar Milieuadvies, wordt bevestigd dat het project niet leidt tot stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing voor het plangebied aan de Verlengde Houtrakgracht te Utrecht; er worden geen bomen gekapt en bovendien ligt het plangebied binnen de bebouwde kom boswet.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. In de gemeente Utrecht worden de beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming aangevuld met soorten van de Utrechtse soortenlijst, deze soorten zijn ook meegenomen in de deze quick scan (zie ook bijlage 2 voor deze lijst). De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van rust- of voortplantingsplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit grasland, waarin onder andere madeliefje (*Bellis perennis*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en paarse dovenetel (*Lamium purpureum*) groeien. Dit zijn soorten die duiden op een voedselrijke situatie.

Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen; dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Soorten van de Utrechtse soortenlijst worden hierdoor ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op beschermde plantensoorten zijn daarom uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In de (ruime) omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpes vulpes*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen et

al., 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren; NDFF). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. Er komen geen grondgebonden zoogdieren voor in de gemeentelijke Utrechtse soortenlijst.

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is uit de (ruime) omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van boommarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*). Van de Europees beschermde zoogdiersoorten is uit de (ruime) omgeving van de plangebieden het voorkomen bekend van bever (*Castor fiber*) en otter (*Lutra lutra*) (NDFF; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren; Broekhuizen *et al.*, 2016).

Het plangebied bestaat volledig uit open, kort grasland zonder struweel, met rondom verhardingen. Het voorkomen van bever, boommarter, das, eekhoorn, otter en steenmarter, soorten die geen affiniteit hebben met dit habitat, worden daarom uitgesloten.

Waterspitsmuis komt voor bij niet te voedselrijk water met goed ontwikkelde watervegetatie, met daarbij een goed begroeide en flauwe oever. Deze situatie is binnen het plangebied niet aanwezig, de watergang net buiten het plangebied is voedselrijk, er groeit gele lis (*Iris pseudacorus*) in het water en er staat veel brandnetel (*Urtica*) op de kant, soorten die duiden op een voedselrijke situatie. Tevens is het land naast de watergang gemaaid (het plangebied), of verhard (de weg). Waterspitsmuis wordt uitgesloten binnen het plangebied.

Conclusie

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde en Europees beschermde soorten zoogdieren binnen het plangebied uitgesloten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken tussen zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren; NDFF) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn rosse vleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten. Gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen. Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

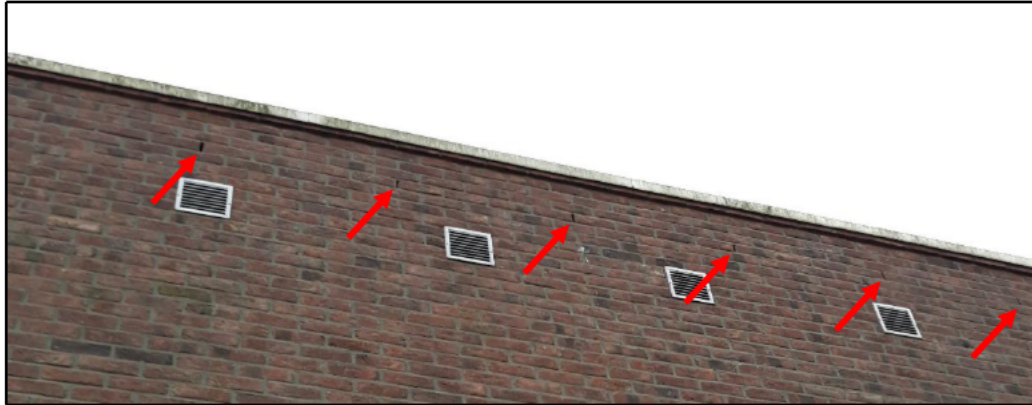
Foerageergebied, vliegroute

Het plangebied zou sporadisch door vleermuizen gebruikt kunnen worden om te jagen op insecten. Gezien de geringe grootte en het volledig open karakter is de locatie echter maar marginaal geschikt als foerageergebied. Er is voldoende en kwalitatief beter alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig om naar uit te kunnen wijken.

Binnen het plangebied zelf zijn geen doorgaande lijnvormige elementen aanwezig. In de tuinen die grenzen aan het plangebied staan veel bomen die een kort diffuus lijnvormig element vormen, die door vleermuizen als vliegroute en/of foerageergebied gebruikt kunnen worden. Hierdoor mag er geen verlichting richting de bomen in deze tuin schijnen. Effecten op vliegroutes kunnen verder worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zelf zijn geen bomen of gebouwen aanwezig, verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten in het plangebied. De gymzaal aan de zuidkant van het plangebied heeft meerdere grote open stootvoegen bovenaan in de muur, die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Er mag niet zonder nader onderzoek naar het gebruik door vleermuizen tegen deze muur worden aangebouwd, en ook mag deze muur niet worden belicht. Aan de zuidzijde van het plangebied worden een tuin en parkeerplaats gerealiseerd, waardoor er geen bebouwing tegen de muur aan wordt gebouwd. Het is dus van belang dat als er bij de inrichting verlichting wordt aangebracht, deze niet uitstraalt naar deze muur met open stootvoegen toe. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van armaturen met een afschermd kap. De benodigde uitvliegruimte die vleermuizen nodig hebben tussen twee gebouwen in bedraagt minimaal 5 meter. De afstand tussen de geplande nieuwbouw en de gymzaal is meer dan 5 meter, waardoor de nieuwbouw ver genoeg af staat van de muur van de gymzaal. Omdat het om de noordelijke muur van de gymzaal gaat zijn eventuele effecten van verminderde zoninstraling, als gevolg van eventuele schaduwwerking door de nieuwbouw, niet te verwachten. De nieuwbouw zal niet leiden tot het ongeschikt worden van verblijfplaatsen voor vleermuizen in de gymzaal.

Open stootvoegen in de muur van de gymzaal, op de grens met het plangebied

In de bomen die op de grens in de naastgelegen tuin staan zijn aan de kant van het plangebied geen hopen of gaten aangetroffen waarin boombewonende vleermuizen kunnen verblijven. Effecten of verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden uitgesloten.

Conclusie

Verblijfplaatsen en andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen worden uitgesloten binnen het plangebied. Wel is het van belang dat de muur van de gymzaal ten zuiden van het plangebied en de bomen in de tuin ten westen van het plangebied niet belicht mogen worden. Zonder nader onderzoek mag er tevens niet tegen, of vlakbij, de muur van de gymzaal worden gebouwd. De minimale afstand tussen de gymzaal en de nieuwbouw dient 5 meter te zijn.

3.5.4 Vogels

Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Paser domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld: kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)). De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Tijdens het veldbezoek zijn onder andere ekster (*Pica pica*), houtduif (*Columba palumbus*) en scholekster (*Haematopus ostralegus*) waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig, waardoor horsten of nesten van roofvogels en ransuil (*Asio otus*), die in de bebouwde kom voor kunnen komen, worden uitgesloten binnen het plangebied. Door de afwezigheid van bebouwing worden nesten van de jaarrond beschermde gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus uitgesloten binnen het plangebied. Er zijn ook geen geschikte nestlocaties voor categorie 5-soorten aanwezig in het plangebied.

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat ransuil in de nabije omgeving van het plangebied veelvuldig voorkomt. In de tuin naast het plangebied is voldoende dekking aanwezig, waar ransuil gebruik van zou kunnen maken. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten, roestende individuen of sporen van deze soort waargenomen in en rondom het plangebied. Ransuil kan het plangebied sporadisch bezoeken om te foerageren, maar gezien de beperkte grootte, de ligging van het plangebied (veel verstoring door de open ligging naast een parkeerplaats) en geschiktheid van het plangebied (beperkt aanbod van voedsel vanwege het intensieve maaibeheer) is het plangebied slechts van marginale kwaliteit als foerageergebied voor ransuil. Er is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving en het territorium van ransuil is groot.

Ten aanzien van het voorkomen van ransuil dienen zwaar versturende werkzaamheden (bijvoorbeeld heien) bij de inrichting van het plangebied buiten de winterroestperiode (november tot maart) en het broedseizoen (eind maart tot juli) plaats te vinden. Daarnaast mogen de bomen in de naastgelegen tuin niet belicht worden, ter voorkoming van verstoring van ransuil. Dit geldt voor zowel de bouwfase als de definitieve fase.

Van de vogels die op de Utrechtse soortenlijst voorkomen, kan de merel (*Turdus merula*) open, laag begroeid grasland gebruiken om te foerageren. Het plangebied is echter weinig structuurrijk en minder aantrekkelijk als foerageergebied voor de merel in vergelijking met bijvoorbeeld de naastgelegen tuin. Tevens zijn er in de omgeving van het plangebied veel alternatieve foerageermogelijkheden voorhanden. Het plangebied vormt geen onderdeel van het essentiële leefgebied van de merel.

Conclusie

In het plangebied wordt, op basis van een eenmalig veldbezoek, de aanwezigheid van nestplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten uitgesloten. Tevens worden effecten op andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vogels uitgesloten binnen het plangebied. Voorwaarde is wel dat de bomen in de tuin naast het plangebied niet verlicht worden en dat zwaar versturende werkzaamheden, indien deze worden

uitgevoerd, plaats vinden in de periode juli tot en met oktober, of in de eerste helft van maart.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). Voor algemene soorten amfibieën, zoals voor bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rustplaatsen.

Binnen het plangebied komen geschikte habitats voor amfibieën niet voor; het grasveld verschaft onvoldoende dekking en vormt hierdoor geen geschikt landhabitat. Tevens is de watergang ten noorden van het plangebied ongeschikt als waterhabitat voor niet-vrijgestelde amfibieën, vanwege de steile oevers en het voorkomen van vissen die prederen op de larven van amfibieën. Negatieve effecten op beschermde soorten amfibieën worden uitgesloten binnen het plangebied.

3.5.6 Reptielen

Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving en alle inheemse reptielen zijn in de Wet natuurbescherming beschermd. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Het plangebied ligt ingeklemd tussen bebouwing en is gecultiveerd. Structuurrijke vegetaties met voldoende dekking ontbreken. Negatieve effecten op beschermde soorten reptielen worden hierdoor uitgesloten binnen het plangebied.

3.5.7 Vissen

In de watergang net buiten het plangebied wordt niet gewerkt, effecten op beschermde vissoorten zijn hierdoor uit te sluiten.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Daarom zijn effecten op beschermde insecten uit te sluiten.

Vanwege het ontbreken van watergangen binnen het plangebied, zijn effecten op beschermde mollusken en tweekleppigen uit te sluiten.

4 CONCLUSIE

Aan de Verlengde Houtrakgracht te Utrecht is een grasland gelegen. In dit plangebied is de realisatie van een centrum voor slachtoffers van huiselijk geweld voorzien, waarbij ook een parkeerplaats en tuin worden aangelegd. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht. Tevens zijn de soorten van de Utrechtse soortenlijst meegenomen in deze quick scan.

4.1 NATUURNETWERK UTRECHT

Het plangebied bevindt zich niet in of nabij de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ook andere beleidskaders uit het Natuurbeheerplan (NBP) zijn niet van toepassing. Voor de voorgenomen ontwikkeling zijn er in het kader van het NNN en het NBP dan ook geen consequenties te verwachten.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op ongeveer 7 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Voor de effectfactoren van de werkzaamheden en de nieuwe situatie, zoals stikstof, geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling kunnen gezien de geruime afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de tussenliggende elementen externe effecten op het Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

Op 21 oktober 2019 is door Langelaar Milieuadvies een onderzoek uitgevoerd naar de stikstofdepositie als gevolg van het voorliggende project, waarin bevestigd wordt dat er geen depositie plaats vindt op Natura 2000-gebieden.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is vanwege de ligging binnen de bebouwde kom boswet niet van toepassing voor het plangebied aan de Verlengde Houtrakgracht.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, konijn, ree, vos, kleine marters en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de in de omgeving voorkomende (niet-vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde plant- en diersoorten worden geen groeiplaatsen, rust- of voortplantingsplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied verwacht in het plangebied. Wel gelden altijd de algemene voorwaarden uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van het broedseizoen en de zorgplicht, zoals in hoofdstuk 4.5 verder beschreven.

4.5 CONSEQUENTIES

De muur van de gymzaal wordt mogelijk door vleermuizen gebruikt als verblijfplaats, er zijn geschikte open stootvoegen aanwezig. Hierdoor mag er geen bebouwing worden geplaatst tegen deze muur, of binnen 5 meter afstand vanaf de muur. Alternatief is dat er vleermuisonderzoek plaats vindt om vast te stellen of de muur daadwerkelijk door vleermuizen wordt gebruikt, echter komt de bebouwing volgens het huidige ontwerp op ruim meer dan 5 meter afstand van de muur en zijn er geen consequenties.

Tevens mag de muur niet belicht worden, ten behoeve van de eventueel aanwezige vleermuizen. Ten aanzien van het voorkomen van ransuil en vleermuizen mogen de bomen in de tuin naast het plangebied ook niet aangelicht worden. Dit geldt voor zowel de uitvoeringsfase als de definitieve fase. Ter voorkoming van het verstoren van ransuil mogen zwaar versturende werkzaamheden, zoals heien, enkel plaats vinden in de voor ransuil minder kwetsbare periode: van juli tot en met oktober, of in de eerste helft van maart.

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken. In dit geval geldt dat vooral in de tuin die grenst aan het plangebied broedende vogels voor kunnen komen, waardoor ook in dit geval een gericht onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk is als er binnen het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden en het verwijderen van (lage) begroeiing, te starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari).
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren, door het gebruik van naar beneden stralende armaturen die niet hoger zijn dan 3 meter en met

een afsluitende kap waardoor verlichting niet uitstraalt naar de omgeving.

4.6 AANBEVELINGEN

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Gebruik bij de inrichting gebundelde en naar beneden gerichte armaturen die niet uitstralen naar de omgeving.
- Bloemrijke bermen en randen kunnen bijdragen aan een hogere muizenstand, wat positief is voor ransuil.
- Bij het aanbrengen van beplanting wordt aanbevolen om gebruik te maken van inheems bes- en bloemdragende bomen, struiken en planten.
- Bebouwing kan geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door het gebruik van inbouw vleermuiskasten of door op een hoogte van 3 meter en hoger op verschillende windrichtingen (voorkeur voor zuidgerichte zijden) open stootvoegen van 2 cm bij 5 cm breed aan te brengen. Een andere optie is het creëren van 2 cm ruimte achter houten gevelbetimmering of het aanbrengen van kierende planken.
- Ook kan nieuwe dakpanbedekking geschikt worden gemaakt voor huismussen door het één of twee dakpannen hoger plaatsen dan vogelschroot of het plaatsen van gevelkasten.
- Indien het dak met dakpannen zal worden bedekt, is het laten oversteken van de randen (nokpan en kantpan; ongeveer 3,5 cm is voldoende) en het opruwen van de onderliggende windveer gunstig voor de gierzwaluw, het verschaft hem toegang tot deze voor hem aantrekkelijke broedplek. Een ander alternatief is het plaatsen van gevelkasten.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Nationale Databank Flora en Fauna (<https://www.ndff.nl/>)

Utrechtse soortenlijst, 7 juni 2018, Uitwerking Groenstructuurplan t.b.v. Utrechtse soorten, kenmerk 4885312, versie 3.0

Websites:

<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=7b100916c79d4574be70089614ba827a>
(Utrechts Natuurnetwerk)

<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=b0839b1f52ae4cdc9e739e7109a77219>
(Natuurbeheerplan)

<http://natura2000.eea.europa.eu/> (Natura 2000)

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vogelatlas.nl

www.vogelbescherming.nl

BIJLAGE 2 UTRECHTSE SOORTENLIJST

In de onderstaande tabel zijn de soorten van de Utrechtse soortenlijst weergegeven. Voor meer uitleg kan het bijbehorende document geraadpleegd worden via: <https://omgevingsvisie.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie/thematisch-beleid/groen/2018-Nota-Utrechtse-Soortenlijst.pdf>

Vogels	Planten (vervolg)
Blauwborst	Maretak
Kleine karekiet	Moeraswespenorchis
Merel	Prachtklokje
Roerdomp	Rietorchis
Tjiftjaf	Ruig klokje
Vissen	Slanke sleutelbloem
Bittervoorn	Steenbreekvaren
Kleine modderkruiper	Stengelloze sleutelbloem
rivierdonderpad	Stengelomvattend havikskruid
Wilde bijen	Tongvaren
Gewone slobkousbij	Veldlathyrus
Grote klokjesbij	Veldsalie
Kattenstaartbij	Vleeskleurige orchis
Klokjesdikpootbij	Waterdrieblad
Lathyrusbij	Wilde marjolein
Resedamaskerbij	Wilde reseda
Planten	Winterheliotroop
Aardakker	Wouw
Akkerklokje	Zomerklokje
Bijenorchis	Zwanenbloem
Brede lathyrus	Zwartblauwe rapunzel
Brede wespenorchis	Zwartsteel
Distelbremraap	Paddenstoelen
Dotterbloem	Franjeamaniet
Fijn venushaar	Goudporieboleet
Gele helmbloem	Grauwe wasplaat
Grasklokje	Honinggordijnzwam
Grote kaardenbol	Iepenbuisjeszwam
Grote kattenstaart	Oranje oesterzwam
Grote keverorchis	Populierrussula
Grote wederik	Robijnboleet
Hondskruid	Ruige melkzwam
Klein glanskruid	Witte galgordijnzwam
Kruisbladgentiaan	

